

Suomen ympäristökeskus

kirjaamo@syke.fi

Päiväys/Datum

16.02.2024

Dnro/Dnr

TRAFICOM/44734/04.04.05.01/2024

Viite/Referens

Suomen ympäristökeskuksen

lausuntopyyntö dnro SYKE/2024/76

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin lausunto Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Suomen ympäristökeskus on lähettänyt lausuntopyynnön Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille koskien Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Run-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Traficom esittää lausuntonaan seuraavaa:

Itämeren suunnitellut merituulivoimahankkeet ovat kasvaneet viime vuosina merkittävästi sekä Suomessa että Ruotsissa. Toteutuessaan laajat merituulivoimapuistot, sekä erityisesti toistensa läheisyyteen sijoittuvat merituulivoimapuistot, voivat vaikuttaa merkittävästi Itämeren merenkulkuun niin merenkulun turvallisuuden kuin sen sujuvuuden näkökulmasta.

Suunniteltujen merituulivoimahankkeiden aluerajauksessa on tärkeää huomioida merenkulun käyttämät liikennöintireitit myös vahvistettujen väylien ja reittijakojärjestelmien ulkopuolella siten, että merenkulun toimintaedellytykset ja turvallisuus tulevat huomioiduksi suunnitellulla hankealueella. Hankealuetta ympäröivien merituulivoimahankkeiden mahdolliset yhteisvaikutukset alueen merenkululle tulisi selvittää kattavasti jatkosuunnittelun aikana. Laajat ja lähekkäin sijoittuvat tuulivoimapuistot voivat keskittää ja muuttaa merenkulun liikennöintireittejä nykyiseen nähden (huomioitava arvioitaessa vaikutuksia).

Tuulivoimaloille osoitettavan alueen ja yksittäisten tuulivoimalarakenteiden sijainninsuunnittelussa tulee ottaa huomioon tutkan käyttö alusten pääasiallisena navigointi- ja törmäyksenestovälineenä ja sen keskeinen merkitys liikenteenohjauksessa. Tuulivoimalat voivat aiheuttaa merenkulun tutkille joko varjostus- tai heijastusvaikutuksia, jotka pahimmillaan vaikeuttavat tutkasignaalien tulkintaa. Tuulivoimalat voivat vaikuttaa myös alusten satelliittipaikannukseen, eli GNSS-järjestelmään (Global Navigation Satellite System) siten, että satelliittien signaalit heijastuvat tuulivoimaloiden kautta aiheuttaen virheellisen paikannuksen järjestelmää käyttävälle alukselle. Tuulivoimaloille osoitettavan alueen — ja myöhemmin yksittäisten tuulivoimaloiden — sijainninsuunnittelussa tulee ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden mahdolliset vaikutukset merenkulun ja rannikkoalueiden radiojärjestelmiin. Tutka- ja radiojärjestelmien toimiminen luotettavasti on olennainen osa merenkulun ja yleisen

turvallisuuden ylläpitoa. Tuulivoimaloiden vaikutukset tutkien, radionavigointilaitteiden ym. merenkululle ja liikenteenohjaukselle tärkeiden radiolaitteiden toimintaan tulisi huomioida ja varmistaa.

Merialueella toimivien radiolinkkien toiminta edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä. Rannikko- ja merialueiden sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä, minkä vuoksi on tärkeää varmistaa, että matkaviestinpalvelut, tutkat ja radiolinkit toimivat riittävän häiriöttömästi myös merialueilla. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Traficom pitää tärkeänä, että myös nämä seikat tulevat huomioiduksi.

Traficomın näkemyksen mukaan Suomen olisi perusteltua osallistua suunnitellun hankkeen YVA-menettelyyn, sillä huomioiden hankealueen sijainnin sekä myös hankealueen läheisyyteen suunnitellut muut merituulivoimahankkeet, hankkeilla voi olla vaikutusta myös Suomeen suuntautuvalle ja Suomesta lähtevälle merenkululle.

Pentinsaari Pietari
Ylijohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 16.2.2024. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomın kirjaamosta.

Tiedoksi

Jani Koiranen, Traficom
Mikko Meriläinen, Traficom
Lauri Kuuliala, Väylävirasto
Satu Kaskinen, LVM
Carolus Ramsay, Suomen Varustamot ry
Sari Talja, Fintraffic
Jouni Patrakka, Fintraffic
Hanna Linjos-Maunula, Fintraffic

Lausunto

19.2.2024

VN/2876/2024

VN/2876/2024-LVM-2

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Ran -merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Suomen ympäristökeskus (Syke) on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriön lausuntoa Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Suomen ympäristökeskus (Syke) on vastaanottanut Ruotsin ympäristövirastolta (Naturvårdsverket) YK:n Euroopan talouskomission valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen (E/ECE/1250, SopS 67/1997, Espoon sopimus) 3 artiklan mukaisen ilmoituksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA-menettely) alkamisesta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisesti Suomen ympäristökeskus on Espoon sopimuksen toimivaltainen viranomainen Suomessa.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole lausuttavaa ilmoituksesta ja kuulemisasiakirjasta, mutta prosessia olisi perusteltua päästä seuraamaan myös jatkossa. Suomen näkökulmasta olisi hyödyllistä saada lisätietoa mm. suunnittelun tukena käytetyistä selvityksistä sekä käytännöistä erityisesti yhteen sovitettaessa merenkulkua ja merituulivoimaa.

Osastopäällikkö

Sabina Lindström

Erityisasiantuntija

Satu Kaskinen

Liitteet

-

Jakelu

Suomen ympäristökeskus (Syke)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Liikenne- ja viestintäministeriö

PL 31
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Eteläesplanadi 4
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.lvm@gov.fi
lvm.fi

Tiedoksi Ilmatieteen laitos
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Väylävirasto

LAUSUNTO

16.02.2024

56/03.00.02/2024

Suomen ympäristökeskus

Lausuntopyyntö 23.01.2024, SYKE/2024/76

Ilmatieteen laitoksen lausunto Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Ran Vindpark AB (omistajat OX2 ja Ingka Investments) suunnittelee kokonaisteholtaan noin kahdeksan terawattitunnin (8 TWh) merituulivoimapuistoa Ruotsin aluevesille, noin 12 kilometriä Gotlannin saaresta itään. Hankealueen laajuus on noin 327 neliökilometriä, ja hanke koostuu noin 90–121 merituulivoimalasta. Suunniteltujen merituulivoimaloiden enimmäiskorkeudeksi on arvioitu 310 metriä. Puiston alueella veden syvyys vaihtelee 40 ja 85 metrin välillä.

Suomen ympäristökeskus on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Meren fysiikan osalta Ilmatieteen laitos huomauttaa, että se tekee Itämeren seurantaan liittyvää havaintotoimintaa sekä automaattisilla mittausmenetelmillä (kuten Argo-pojjut), että laivalta tehtävillä mittauksilla. Tuulipuiston rakentuminen vaikeuttaa etenkin automaattisten mittausmenetelmien käyttöä alueella, koska niiden ohjautuvuus on rajallista (esim. Argo-pojjut ovat vapaasti ajelehtivia). Vaikka Ran-puisto rakentuu matalalle alueelle missä Argo-pojjut eivät normaalisti operoi, ei niiden reittiä voi kuitenkaan taata. Merelliseen havaintotoimintaan liittyvistä vaikutuksista johtuen Ilmatieteen laitos katsoo, että Suomen tulee olla mukana ympäristövaikutusten arvioinnissa, jotta varmistetaan merellisten havaintojen hyvä saatavuus myös puiston rakentuessa - esimerkiksi lisäämällä havaintoasema puiston yhteyteen.

Säätutkaverkon osalta Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Helsingissä 16.02.2024

ILMATIETEEN LAITOS

Aleksi Nummelin
Rannikko-oseanografian tutkimusprofessori
Merentutkimus
aleksi.nummelin@fmi.fi

Tiina Ylläsjarvi
Meteorologi
Havaintopalvelut
tiina.yllasjarvi@fmi.fi

Asia: SYKE/2024/76

Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Lausunnonantajan lausunto

Miten näette Suomen osallistumistarpeen kyseiseen YVA-menettelyyn?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

Varsinais-Suomen ELY-keskus kannattaa Suomen osallistumista suunnitellun hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Mitkä ovat näkemysenne hankkeen ympäristövaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa Suomeen?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

Suurimmat yhteisvaikutukset tulevat kohdistumaan lintuihin, kaloihin ja merinisäkkäisiin. Keskisen Itämeren alue on tärkeä talvehtimis-, pesimä- ja ruokailualue useille merilintulajeille ja lisäksi alueen läpi muuttaa suuria merilintumääriä. Myös Suomessa pesivät lintulajit voivat hyödyntää muuttoaikoina Ruotsin merialueita ja hankealueen läheisyyteen voi sijoittua olennaisia muuttoreittejä, joten hankkeesta voi kohdistua vaikutuksia etenkin Suomen muuttolintuihin. Tärkeinä pidetään myös mahdollisia yhteisvaikutuksia muiden Itämeren alueelle suunniteltujen merituulivoimahankkeiden kanssa.

Mitkä ovat huomionne arviointiohjelmasta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Varsinais-Suomen ELY-keskus on perehtynyt hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa vastaavaan kuulemisasiakirjaan. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa Itämereen kohdistuvista vaikutuksista, että kuulemisasiakirjassa tulisi arvioida ympäristövaikutuksia suhteessa meriympäristön hyvän tilan kuvaajiin ja ottaa huomioon kyseessä olevan valtion merenhoitosuunnitelma ja sen tavoitteet. Lisäksi kaapelikäytävien ja meriläjitäysalueiden vaikutukset merenpohjan koskemattomuuteen ja edelleen laajoihin elinympäristöihin tulisi ottaa huomioon. Melumallinnuksella tulisi selvittää myös tuulivoimapuiston toiminnanaikainen vaikutus merialueen vedenlaiseen meluun sen nykytasoon verrattuna.

Linnustovaikutuksista Varsinais-Suomen ELY-keskus lausuu, että linnuston tärkeille päämuuttoreiteille sijoittuvien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksista voi etenkin törmäyskuolleisuuden takia muodostua lintukantoja heikentäviä populaatiotason vaikutuksia. Linnustovaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää erityisesti huomiota muuttoreittien sijoittumiseen suhteessa tuulivoimaloihin ja arvioida näiden vaikutusten merkittävyyttä. On myös tärkeää tunnistaa muutonaikaiset levähdys- ja ruokailualueet ja tuulivoimalle herkimät lajit. Selvitykset täytyy toteuttaa asianmukaisesti parhaita mahdollisia menetelmiä hyödyntäen. Saatavilla olevia satelliittiseuranta-aineistoja voi hyödyntää vaikutustenarvioinnin lisänä. Myös lieventämistoimenpiteitä ja mahdollisuuksia vaikutusten kompensointiin tulee tarkastella. Tuulivoimalan alueellisten vaikutusten lisäksi tulee huomioida yhteisvaikutukset laajassa mittakaavassa ja tunnistaa suoraan arviointiin liittyvät haasteet ja epävarmuustekijät.

Lillunen Anu
Varsinais-Suomen ELY

Mäkeläinen Sanna
Varsinais-Suomen ELY - Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja
luonnonvarat -vastuualue

Suomen Ympäristökeskus

Viite: Suomen Ympäristökeskuksen jättämä Espoo-sopimuksen mukainen lausuntopyyntö RAN-tuulivoima-alueen YVA-prosessiin osallistumisesta, Ruotsi; DNRO: SYKE/2024/76

Asia: Ruotsin aluevesillä sijaitsevan Ran-merituulivoima-alueen YVA-prosessiin osallistuminen ja lausunto kuulemisasiakirjasta

Miten näette Suomen osallistumistarpeen kyseiseen YVA-menettelyyn?

Kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan Suomen tulee jatkossa osallistua Ran-hankkeen YVA-menettelyyn. Suomella on kalastusoikeuksia hankealueella, Ruotsin aluevesillä, ja alue on troolaukseen hyvin soveltuvaa aluetta. Lisäksi Itämeren kalakannat ovat yhteisiä, kalastuksen sääntely tapahtuu EU-tasolla.

Mitkä ovat näkemyksenne hankkeen ympäristövaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa Suomeen?

Kalatalousviranomainen toteaa, että Suomen kalastusaluksilla on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen EU 1380/2013 5 artiklan kohta 2 mukaisesti kalastusoikeus Ruotsin aluevesien ulommilla alueilla (4-12 meripeninkulmaa Ruotsin perusviivasta), jossa suunniteltu tuulivoimatuotantoalue sijaitsee. Suomalaisten tai Suomeen purkavien alusten kalastus hankealueella ja sen lähialueilla on nykytilassa satunnainen. Tästä huolimatta kalatalousviranomainen pitää hankealueen potentiaalia Suomen huoltovarmuuden ja kalatalouden kehittämisen kannalta merkittävänä. Hankealueella liikkuvat Suomen kalataloudelle merkittäviä kalakantoja, erityisesti silakka, kilohaili ja lohi. Rakennustoimet ja jatkuva toiminta voivat vaikuttaa kalastukseen, kalastusmahdollisuuksiin, saaliin arvoon ja saatavuuteen, kalojen vaellusreitteihin, lisääntymismenestykseen, ja vierasainepitoisuuksiin, ja näin ollen Suomen kalatalouteen. Lisäksi kalatalousviranomainen arvioi, että näin laajan hankkeen ekologiset vaikutukset yhteisesti hyödynnettävän merialueen ekosysteemiin ja siten myös yhteisiin kalakantoihin voivat olla huomattavia. Ran-hanke on yksi lukuisista hankkeista, jotka tullaan mahdollisesti toteuttamaan samanaikaisesti Itämerellä. Jo yksinään merkittävien hankkeiden vaikutukset voivat kertaantua ja muuttaa meriympäristöä pysyvästi. Tämän takia kaikki vaikutukset on arvioitava myös yhteisvaikutuksen kannalta.

Mitkä ovat huomionne arviointiohjelmasta?

Kuulemisasiakirjassa tunnistetaan hankealueen merkitystä kalastukselle sekä alueella toimivaa kalastusta kohtalaisen hyvin. Suomen kalastusta lähialueella ei tunnisteta. Asiakirjassa tunnistetaan, että hanke tulee lopettamaan kalastuksen tuotantoalueella kokonaan, mutta laajempien vaikutusten analysointi puuttuu. Myös kalastuksen tarkempi tutkimus puuttuu kokonaan, jolloin vaikutuksia ei voi arvioida. Strategioita kalastusvaikutuksen lieventämiseksi ei tarjota. Asiakirja ei ota kantaa siihen, että huomattava osa hankealueesta on varattu Ruotsin merialuesuunnitelmassa kaupalliselle kalastukselle (riksintresse yrkesfiske), ei energiantuotannolle. Merialuesuunnitelman mukaan kalastusalusten tulisi näillä alueilla päästä kalastamaan (*Förutsättningar för att bedriva yrkesfiske ska bibehållas. God tillgänglighet för*

yrkesfiskefartyg till hamnar och fiskeområden lämpliga utifrån variationer över säsonger och år ska beaktas.), mikä on ristiriidassa hankesuunnitelmien kanssa.

Kalatalousviranomainen katsoo, että seuraavat asiat on selvitettävä perusteellisesti:

- Kalastuksen nykytila ja kalastusmahdollisuuksien pysyvät muutokset: Tuulivoimapuistot ja niiden jäänteet estävät troolauksen, kuten kuulemisasiakirjassakin todetaan. On selvitettävä alueen nykyinen kalastuskäyttö kaikkien EU-maiden osalta ja miten hanke vaikuttaa kalastusmahdollisuuksiin. Potentiaaliset troolireitit ja nostopaikat on tunnistettava (VMS-aineiston ja haastatteluiden avulla). Alueet, joilla troolaukset muuttuu mahdottomaksi, on laitettava kartalle. Tarvittaessa on esitettävä, miten kalastus voidaan mahdollistaa (esim. troolauksen käytön rajoitukset, hankealueen rajojen muutokset). Myös pitkäaikaiset seuraukset mahdollisen käytöstäpoiston tai katastrofin jälkeen on huomioitava. Voimaloiden ja muiden rakenteiden purkukelpoisuus on arvioitava. Kalatalousviranomaisen näkemyksen mukaan tekniset edellytykset turvalliselle troolaukselle eivät ole olemassa voimaloiden välin ollessa alle 3 km. Kalatalousviranomainen tiedostaa, että nykytilassa Suomen alusten kalastus alueella on hyvin vähäinen. Alueella on kuitenkin potentiaalista merkitystä Suomen aluksille, ja nykyisin alueella operoivien alusten intressien huomiointi turvaa myös Suomen laivaston kalastusmahdollisuuksia.
- Rakentamisvaiheen sedimenttipäästöjen vaikutus kalakantoihin: Ruoppaus-, kaapelointi- ja läjitystoiminnot aiheuttavat laaja-alaisia samentumisia ja sedimenttipäästöjä. Hankkeen mittakaava viittaa useamman vuoden päästöjaksoon vähintäänkin kymmenien kilometrien säteellä. On tehtävä mallinnus rakennustöiden aiheuttamien sedimenttipilvien kulkemiselle ja arvioitava vaikutus veden kemiallis-fysikaalisiin olosuhteisiin (mm. O₂ ja ravinteet), sekä rakennustoimien että niiden aiheuttamien pohjaprofiilimuutosten osalta. Myös odotettavien sedimenttipäästöjen aikatauluvaihtoehdot on esitettävä, että häiriöt voidaan suhteuttaa muihin tuleviin hankkeisiin. Tähän pohjautuen on tehtävä arviointi tämän haitallisuudesta vaikutusalueen kutupaikoille, pohjaeläimistöille ja alusveden happitilanteelle. Tarvittaessa on esitettävä ehdotukset, miten vältetään herkkien alueiden ylikuormitusta (esim. teknisiä ratkaisuja, rakennustoiminnan strategioita kuten rakennustauot).
- Virtausolosuhteiden ja kerrostumisen muutokset: tuulivoimala-alue on niin laaja, että vaikutukset pintavirtauksiin ovat mahdollisia (tuulen heikkeneminen, kumpuaminen ja vajoaminen). Nämä voivat vaikuttaa veden kerrostumiseen, lämpötilaan ja ravinteiden, suolan sekä hapen pitoisuuksiin eri syvyyksissä. Teoriassa vahvempi kerrostuminen voisi muuttaa pintaveden ravinnepitoisuudet aiheuttaen kalastustuotannon muutoksia ja sinileväkukintoja. Virtausolosuhteisiin odotettavat muutokset ja niiden vaikutus fysikaalis-kemiallisiin olosuhteisiin on mallinnettava ja ekosysteemi- ja kalastovaikutus arvioitava.
- Myrkylliset päästöt ja niiden kertymispotentiaali kaloihin: On listattava aineet/yhdisteet, arvioidut päästömäärät ja päästöjen aikavälit sekä arvio niiden kertymisestä talouskaloihin. Mahdollisina lähteinä on otettava huomioon ainakin seuraavat: sedimentit, porauskemikaalit, suojamaalit, turbiinien ja liikkuvien osien voiteluaineet, muuntajien jäähdytysnesteet. Myös onnettomuuksien ja esim. sabotaaasin mahdolliset päästöskenaariot (worst-case) on arvioitava kalatalousvaikutuksiltaan.
- Tutkimustietoon perustuva arvio, miten tuulivoimapuiston rakenteet ja mahdolliset keinoriutat vaikuttavat ekosysteemin rakenteeseen ja kalakantoihin (riuttavaikutus): Asiakirjassa mainittu

positiivinen riuttavaikutus on teoria, jota on todistettava hankealueen olosuhteissa. Asiakirjassa mainitaan myös, että tuotantoalueella ei ole syvyyden puolesta kohdelajien merkittäviä kantoja. Riuttavaikutus on luonnontilaisten ekosysteemien muutos, johon on suhtauduttava ensisijaisesti varovaisuusperiaatteella.

- Vieraslajistrategia: Itämeri on altis vieraslajeille, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti kalakantoihinkin. Muidenkin tuulivoimahankkeiden toteutuessa rakennus- ja ruoppausalusten sekä perustusten tuonti Itämeren ulkopuolelta näyttää todennäköiseltä. Tällainen kalusto voi olla sopivampi alusta erilaisten eliöiden asettumiselle, eloonjäämiselle ja kotiutumiselle kuin tavalliset kauppa-alukset. Hankevastaavalla tulee olla käsitys vieraslajivaarasta ja strategia, miten siihen vastataan. Myös puiston keinotekoisien rakenteiden askelkivivaikutus on huomioitava esim. eri rakennusmateriaaleja valittaessa. Myös lämpö- ja riuttavaikutus (paikallinen rehevöityminen) on arvioitava tässä yhteydessä. Pysyvä lajistoseuranta on suotava.

Kalastusbiologi

Manuel Deinhardt

Johtava kalatalousasiantuntija

Mikko Koivurinta

Tämä asiakirja VARELY/561/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/561/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Deinhardt Manuel 23.02.2024 11:41

Hyväksyjä Koivurinta Mikko 23.02.2024 11:43

Asia: SYKE/2024/76

Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Lausunnonantajan lausunto

Miten näette Suomen osallistumistarpeen kyseiseen YVA-menettelyyn?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

LAUSUNTO

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto (PKL)

Tapsitie 6

90620 Oulu

Suomen ympäristökeskus

Viite: Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (diaarinumero SY-KE/2024/76)

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto (PKL) antaa oheisen lausunnon viitteessä mainitusta asiasta.

Ran-merituulivoimapuiston rakentamisella voi olla merkittäviä haitallisia valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia. Nämä kohdistuvat sekä paikallisiin että vaeltaviin kalakantoihin ja kaupalliseen kalastukseen. Tämän vuoksi näemme tarpeelliseksi lausua asiasta.

Tällä hetkellä Itämeren pääaltaan pohjoisosiin ja koko Pohjanlahdelle aina Perämerta myöten on suunnitteilla massiivisia merituulipuistohankkeita sekä Ruotsin että Suomen puolella ja etenkin talousvyöhykkeillä. Näiden vaikutuksia vaelluskaloihin tai paikallisiin kalakantoihin sekä kaupalliseen kalastukseen ei ole selvitetty eikä arvioitu riittävästi. Kuinka suuria merialueita tuulivoimapuistot tulevat esimerkiksi sulkemaan kaupalliselta kalastukselta kokonaan? Erityisesti hankkeiden kumulatiiviset vaikutukset ovat jääneet kokonaan arvioimatta. Kumulatiiviset vaikutukset pitää arvioida

puo-lueettomasti ja tarkastella kriittisesti, jottei merialueella käy kuten kävi aikanaan vapaiden jokien rakentamisen kohdalla.

Perämerellä tehdään merkittävin osa vaelluskalojen (merilohi, -taimen ja vaellussiika) vuosittaisista istutuksista rakennettujen jokien suualueille. Sen lisäksi koko Itämeren alueen tärkeimmät merilohen luontaisen lisääntymisen joet (Tornionjoki ja Simojoki) ovat Perämerellä. Edellä mainitut vaelluskalat käyvät syönnöksellä Itämeren pääaltaalla saakka, jolloin ne liikkuvat merituulipuistoalueiden läpi mennessään syönnökselle ja palatessaan kudulle kotijokiinsa Perämerelle. Tällä hetkellä ei ole ole-massa luotettavaa tutkimustietoa merituulipuistojen sekä niiden kaapelilinjojen vaikutuksista vaelluskaloihin. Nämä pitää selvittää ennen kuin merialueille rakennetaan tuulivoimaa hallitsemattomasti. Tutkimukset tulee teettää puolueettomalla taholla (esimerkiksi SLU ja Luke) hankkeesta vastaavan tahon kustannuksella.

Edellä olevaan viitaten Suomen on ehdottomasti osallistuttava Ruotsissa ja talousvyöhykkeellä suunniteltaviin merituulivoiman rakentamishankkeisiin.

Oulussa, 21.2.2024

Timo Matinlassi, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton puheenjohtaja

Vesa Rantanen, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton toiminnanjohtaja

**Mitkä ovat näkemyksenne hankkeen ympäristövaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa Suomeen?
Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään***

LAUSUNTO

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto (PKL)

Tapsitie 6

90620 Oulu

Suomen ympäristökeskus

Viite: Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Rannmerituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (diaarinumero SY-KE/2024/76)

Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto (PKL) antaa oheisen lausunnon viitteessä mainitusta asiasta.

Ran-merituulivoimapuiston rakentamisella voi olla merkittäviä haitallisia valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia. Nämä kohdistuvat sekä paikallisiin että vaeltaviin kalakantoihin ja kaupalliseen kalastukseen. Tämän vuoksi näemme tarpeelliseksi lausua asiasta.

Tällä hetkellä Itämeren pääaltaan pohjoisosiin ja koko Pohjanlahdelle aina Perämeren myöten on suunnitteilla massiivisia merituulipuistohankkeita sekä Ruotsin että Suomen puolella ja etenkin talousvyöhykkeillä. Näiden vaikutuksia vaelluskaloihin tai paikallisiin kalakantoihin sekä kaupalliseen kalastukseen ei ole selvitetty eikä arvioitu riittävästi. Kuinka suuria merialueita tuulivoimapuistot tulevat esimerkiksi sulkemaan kaupalliselta kalastukselta kokonaan? Erityisesti hankkeiden kumulatiiviset vaikutukset ovat jääneet kokonaan arvioimatta. Kumulatiiviset vaikutukset pitää arvioida puolueettomasti ja tarkastella kriittisesti, jottei merialueella käy kuten kävi aikanaan vapaiden jokien rakentamisen kohdalla.

Perämerellä tehdään merkittävin osa vaelluskalojen (merilohi, -taimen ja vaellussiika) vuosittaisista istutuksista rakennettujen jokien suualueille. Sen lisäksi koko Itämeren alueen tärkeimmät merilohen luontaisen lisääntymisen joet (Tornionjoki ja Simojoki) ovat Perämerellä. Edellä mainitut vaelluskalat käyvät syönnöksellä Itämeren pääaltaalla saakka, jolloin ne liikkuvat merituulipuistoalueiden läpi mennessään syönnökselle ja palatessaan kudulle kotijokiinsa Perämerelle. Tällä hetkellä ei ole ole-massa luotettavaa tutkimustietoa merituulipuistojen sekä niiden kaapelilinjojen vaikutuksista vaelluskaloihin. Nämä pitää selvittää ennen kuin merialueille rakennetaan tuulivoimaa hallitsematto-masti. Tutkimukset tulee teettää puolueettomalla taholla (esimerkiksi SLU ja Luke) hankkeesta vas-taavan tahon kustannuksella.

Edellä olevaan viitaten Suomen on ehdottomasti osallistuttava Ruotsissa ja talousvyöhykkeellä suunniteltaviin merituulivoiman rakentamishankkeisiin.

Oulussa, 21.2.2024

Timo Matinlassi, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton puheenjohtaja

Vesa Rantanen, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liiton toiminnanjohtaja

Mitkä ovat huomionne arviointiohjelmasta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Rantanen Vesa
Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry

Finsk-svenska gränsälvskommisionens yttrande gällande Finlands behov att delta i förfarande av miljökonsekvensbedömningen av havsbaserad vindkraftparken Ran i Sveriges territorialvatten

Finsk-svenska gränsälvskommisionen noterar att kommissionen inte finns med på sändlistan för remissen i fråga. Trots att lokaliseringen för projektet är utanför det geografiska tillämpningsområdet för gränsälvsöverenskommelsen mellan Sverige och Finland (*Prop 2009/10:212*) kan projektet ha påverkan som sträcker sig till Torne älv genom påverkan på vandringsfisk. Torne älvs lax vandrar ända till Södra Östersjön och korsar därmed sannolikt projektområdet eller havskablar som leder producerad el till lands. I gränsälvsöverenskommelsens syfte konstateras att särskilt vikt ska fästas vid skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden (art. 2.2.d). Kommissionen lyfter att denne bör räknas som sakägare i frågan då havliga aktiviteter såsom storskalig havsbaserad vindkraft kan möjligtvis påverka vandringsfiskbestånden.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen anser det viktigt att Finland deltar i samrådet gällande havsbaserade vindkraft projektet Ran. Kommissionen lyfter att gränsöverskridande påverkan inte kan uteslutas särskilt när det gäller vandringsfiskbestånden.

Vid skrivande stund finns det fortfarande begränsat med kunskap om möjlig påverkan på vandringsfiskbestånden från havsbaserad vindkraft. Med tanke på den stora mängden planerad havsbaserad vindkraft i Östersjön och Bottenviken anser gränsälvskommisionen det viktigt att agera enligt försiktighetsprincipen och grundligen utreda möjlig kombinerad och kumulativ påverkan på vandringsfiskbestånden från samtliga planerade vindkraftsprojekt i hela Östersjöområdet som helhet.

Yttrandet har beretts av kommissionens vatten- och miljöingenjör Simja Lempinen. Kommissionen har godkänt yttrandet via e-post 21 februari 2024 och yttrandet har sparats i ACTA diariehanteringssystem.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission lausunto Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuistojen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio huomauttaa, että komissio ei ole mukana lähetyslistalla ko. kuulemisessa. Vaikka hankealue sijaitseekin Suomalais-ruotsalaisen rajajokisopimuksen (91/2010) maantieteellisen soveltamisalueen ulkopuolella voi hankkeella olla vaikutuksia, jotka ylettyvät Tornionjokeen vaelluskaloihin kohdistuvan vaikutuksen kautta. Tornionjoen lohi vaeltaa jopa Eteläiselle Itämerelle todennäköisesti hankealueen läpi tai merikaapeleiden yli, jotka johtavat tuotetun sähköön maalle. Rajajokisopimuksen tarkoituksessa todetaan, että erityistä huomiota on kiinnitettävä kalakantojen suojeluun ja kestävään käyttöön (art. 2.2.d). Komissio korostaa, että komissio on asianomainen aiheeseen koska merelliset toiminnot kuten suuren mittakaavan merellisestä tuulivoimasta voi mahdollisesti aiheutua vaikutuksia vaelluskalakantoihin.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio toteaa Suomen osallistumisen merituulivoimahankkeen Ran kuulemiseen tärkeäksi. Komissio korostaa, että rajanylittäviä vaikutuksia ei voida poissulkea varsinkaan ajatellen vaelluskalakantoja.

Tätä kirjoittaessa on edelleen rajallisesti tietoa mahdollisista vaikutuksista vaelluskalakantoihin merellisestä tuulivoimasta. Ottaen huomioon suuren määrän suunniteltua merellistä tuulivoimaa Itämerellä ja Pohjanlahdella komissio korostaa varovaisuusperiaatteen mukaan toimimisen tärkeyden. On tärkeä perusteellisesti selvittää mahdolliset yhteis- ja kumulatiiviset vaikutukset vaelluskalakantoihin kaikista suunnitelluista tuulivoimahankkeista koko Itämerialueelta kokonaisuudessaan.

Lausunnon on valmistellut komission vesi- ja ympäristöinsinööri Simja Lempinen. Komissio on hyväksynyt lausunnon sähköpostimenetelmällä 21 helmikuuta 2024 ja lausunto on tallennettu ACTA diaarihallintajärjestelmään.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio

Asia: SYKE/2024/76

Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Lausunnonantajan lausunto

Miten näette Suomen osallistumistarpeen kyseiseen YVA-menettelyyn?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

Lausunto Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran - merituuliteollisuusalueen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Suomen Ammattikalastajaliitto (SAKL) antaa seuraavan lausunnon otsikkoasiassa.

Suuri määrä merituuliteollisuusalueita suunnitellaan tällä hetkellä Selkämerelle, Perämerelle sekä Itämeren pääaltaan pohjoisosiin ilman suurempaa koordinaatiota ja yhteisvaikutusten analysointia.

Käytännössä hankealueista tulee kalastuskieltoalueita.

Edellä mainitut merialueet ovat tärkeitä Suomen kalastuselinkeinolle. Luke on marraskuussa 2023 julkaisut selvityksen ”Suomen troolilaivaston kalastusalueet Itämerellä vuosina 2010–2022.

Mahdollisen Ran merituuliteollisuusalueen vaikutuksia kalankatoihin (erityisesti silakka, kilohaili, lohi) ja Suomen kalastukseen on selvitettävä perusteellisesti. Hankealueen merkitys kaupalliselle kalastukselle pidemmällä aikavälillä on arvioitava.

Erityisen tärkeää on, että hankkeen kumulatiivisia vaikutuksia muiden suunnitteilla olevien merituuliteollisuusalueiden kanssa selvitetään.

Viitaten edellä olevaan SAKL pitää välttämättömänä, että Suomi osallistuu Ruotsissa suunniteltavan Ran hankkeen YVA-menettelyyn ja seuraa sen etenemistä.

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry

Mitkä ovat näkemyksenne hankkeen ympäristövaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa Suomeen?
Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

-

Mitkä ovat huomionne arviointiohjelmasta?
Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Jordas Kim
Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry

Lausunto

12.2.2024

MV/00155/2024

1 (3)

Suomen ympäristökeskus

Viite SYKE/2024/76

Asia Suomen tarve osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston YVA-menettelyyn

Suomen ympäristökeskus on antanut Museovirastolle mahdollisuuden ottaa kantaa Suomen tarpeeseen osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulipuiston YVA-menettelyyn. Museovirasto kommentoi asiaa vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen näkökulmasta.

Suomen ympäristökeskus on vastaanottanut Ruotsin ympäristövirastolta YK:n Euroopan talouskomission valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen (SopS 67/1997, Espoon sopimus) mukaisen ilmoituksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn alkamisesta. Ran Vindpark AB suunnittelee kokonaisteholtaan noin kahdeksan terawattitunnin (8 TWh) merituulivoimapuistoa Ruotsin aluevesille, noin 12 kilometriä Gotlannin saaresta itään. Hankealueen laajuus on noin 327 neliökilometriä, ja hanke koostuu noin 90–121 merituulivoimalasta kaapeliverkostoineen ja muine rakennelmineen. Hankealueen etäisyys Suomeen on noin 304 km.

Museoviraston kokemuksen mukaan avomerellä tapahtuvaan rakennushankkeeseen liittyvät vedenalaisen kulttuuriperinnön kohteet ovat ennen muuta laivanhylkyjä, joilla voi olla historiallisia yhteyksiä eri valtioihin. Hylkyihin sekä niiden suojeluun ja tutkimiseen liittyvä kansainvälinen tiedonvaihto on yleinen käytäntö, mikä on edellytys kohteiden taustan ymmärtämiselle ja eduksi suojelulle. Vedenalaisen kulttuuriperinnön kohteet ovat kuitenkin tietyllä rajatulla alueella sijaitsevia fyysisiä jäännöksiä, joihin kohdistuvilla kartoitus-, suojelu- ja tutkimustoimilla ei ole rajat ylittäviä konkreettisia ympäristövaikutuksia.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen näkökulmasta Suomella ei ole tarvetta osallistua Ruotsin aluevesille suunnitellun Ran -merituulipuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelun yhteyshenkilö Museovirastossa on Maija Matikka (maija.matikka@museovirasto.fi, puh. 0295 33 6284).

Yli-intendentti

Sirkkaliisa Jetsonen

Erikoisasiantuntija

Maija Matikka

Jakelu

Suomen ympäristökeskus

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

MV/00155/2024

Suomen tarve osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan
Ran-merituulivoimapaiston ympäristövaikutusten
arviointimenettelyyn

Asiakirja / Dokument / Document

MV/00155/2024-2

Suomen tarve osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan
Ran-merituulivoimapaiston YVA-menettelyyn

Signed By:Matikka Maija 91288827V
Signed at:2024-02-12 16:07:52 +02:00
Reason:I approve this document

Signed By:Jetsonen Sirkka 91320259T
Signed at:2024-02-12 16:09:48 +02:00
Reason:I approve this document

Datum
2024-02-06

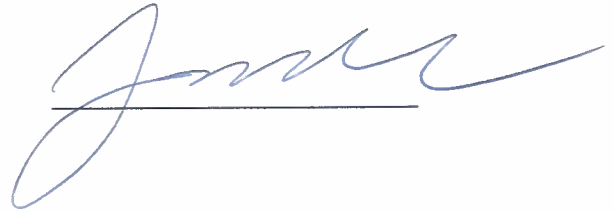
Dnr
ÅLR 2024/615

Avdelning
Social- och miljöavdelningen Miljöbyrån
Tjänstemannabeslut

Finlands miljöcentral
Ladugårdsbågen 11
FI-00790 HELSINGFORS

kirjaamo@syke.fi

Beslutande
Byråchef Nordlund Jacob

**Utlåtande om Finlands behov att delta i förfarandet av
miljökonsekvensbedömningen av havsbaserad vindkraftparken Ran i
Sveriges territorialvatten**

Ärende

SYKE/2024/76

Finlands miljöcentral begär landskapsregeringens utlåtande om Finlands behov att delta i förfarandet av miljökonsekvensbedömning av en havsbaserad vindkraftspark som Ran Vindpark AB planerar att bygga med en total kapacitet på cirka åtta terawattimmar (8 TWh), cirka 12 kilometer öster om Gotland i Sveriges ekonomiska zon. Utlåtandet ska lämnas in senast 22.2.2024.

Beslut

Landskapsregeringen beslutar att lämna följande utlåtande: För Ålands del finns inte behov att delta i förfarandet av miljökonsekvensbedömningen av havsbaserade vindkraftparken Ran Vindpark öster om Gotland i Sveriges ekonomiska zon.

Motivering

Avståndet är såpass stort, drygt 200 kilometer till åländskt vatten och drygt 250 kilometer till åländsk kust, att direkta konsekvenser för Ålands del bedöms osannolika.

För kännedom

Energisamordnare Ralf Häggblom, ralf.haggblom@regeringen.ax
Teknisk samhällsstrateg Stefan Fransman, stefan.fransman@regeringen.ax

Asia: SYKE/2024/76

Lausuntopyyntö Suomen tarpeesta osallistua Ruotsin aluevesille suunniteltavan Ran-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Lausunnonantajan lausunto

Miten näette Suomen osallistumistarpeen kyseiseen YVA-menettelyyn?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla ei ole lausuttavaa asiasta.

Mitkä ovat näkemyksenne hankkeen ympäristövaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa Suomeen?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään*

-

Mitkä ovat huomionne arviointiohjelmasta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Talsta Minna
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto